

Staatssecretaris Bussemaker neemt evaluatie vijf jaar Wgbh/cz in ontvangst Meer klagen helpt

Tekst: Ingrid Brons

De wet is in juridische zin helder en uitvoerbaar, maar heeft nog onvoldoende bekendheid. Kort gezegd is dat de conclusie van het rapport *Beperkingen, recht en gelijkheid*. Het Verwey-Jonker Instituut evalueerde in opdracht van het ministerie van VWS de Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte (Wgbh/cz). Staatssecretaris Jet Bussemaker nam het rapport op dinsdagmiddag 23 juni 2009 in ontvangst.

Op de tafel bij de ontvangst ligt de samenvatting van het rapport *Beperkingen, recht en gelijkheid* ook in brailleschrift. De drank wordt niet in wijnglazen, maar in gewone glazen geschonken. Er zijn geen statafels. De zaal heeft een ringleiding voor slechthorenden, een tolk Nederlandse Gebarentaal is aanwezig. Achterin staan drinkbakjes voor de hulphonden. Het klinkt misschien bijzonder, maar deze aanpassingen zouden de normaalste zaak van de wereld moeten zijn. Want in ons land moet iedereen op gelijke basis kunnen meedoen aan het maatschappelijk verkeer. Daarover gaat het dinsdagmiddag 23 juni 2009 in de Apollozaal van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

Foto Ton Harland

Bijeenkomst ministerie van VWS met doventolk

Publieke moraal

Hans Boutellier, directeur van het Verwey-Jonker Instituut, overhandigt het rapport aan staatssecretaris Jet Bussemaker. Even reflecteert hij op wat een wet is. 'Een codificatie of objectivering van dat wat leeft. Een

wet is een uitdrukking van de publieke moraal. Maar soms moet een wet een beetje helpen om iets tot stand te brengen in de maatschappij. Dat geldt ook voor de Wgbh/cz: het is een rechtsgevoel in ontwikkeling. Het rapport laat dat zien.' Bussemaker beaamt dat en memoreert dat ze als Kamerlid debat voerde over de Wgbh/cz. 'We waren heel ongedurig, we hadden hoge verwachtingen. Terugkijkend moeten die verwachtingen getemperd worden. Want een wet heeft tijd nodig om effectief te zijn. Ongeduldige burgers moeten daar nu voor zorgen. Mensen die zeggen 'ik accepteer deze situatie niet'. Ik nodig de mensen graag uit assertiever te zijn. Klagen helpt!'

Foto Ton Harland

Staatssecretaris Bussemaker ontvangt rapport uit handen van directeur Hans Boutellier

Discriminatie

Dat klagen helpt, ondervond Brenda Ramaekers. Haar moeder Jeannette vertelt dat Brenda na een sollicitatie bij een kinderopvanginstelling werd afgewezen. De reden: haar chronische aandoening en rolstoelgebruik. 'We vroegen de directrice om uitleg, maar dat gesprek was erg onbevredigend. De arrogantie droop door de telefoon.' De familie Ramaekers liet het er niet bij zitten en de Commissie Gelijke Behandeling (CGB) gaf hen gelijk: er was wel degelijk sprake geweest van discriminatie. Brenda heeft inmiddels, naar ieders tevredenheid, een vaste baan bij een andere kinderopvanginstelling.

Arbeid versus beroepsonderwijs

In haar toelichting op het rapport benadrukt Marian van der Klein, onderzoeker bij het Verwey-Jonker Instituut, dat niet alle klagers in het gelijk worden gesteld. Het CGB oordeelt jaarlijks over ongeveer dertig klachten, de helft wordt afgewezen. Met de uitbreiding naar wonen en het primair en voortgezet onderwijs verwacht ze dat het aantal oordelen gaat toenemen. De meeste klachten, zo'n 80%, gaan over arbeid. Logisch, legt Van der Klein uit: 'De Wgbh/cz heeft niet alleen de individuele rechtspositie enorm verbeterd, er is ook een bredere werking zichtbaar. Vooral in het beroepsonderwijs. Veel hogescholen en universiteiten bijvoorbeeld, sturen een brief naar aankomende studenten met de vraag of ze misschien een handicap hebben. En of daar aanpassingen voor nodig zijn. Ook wordt er vaak aandacht aan besteed in studie- en schoolgidsen. Op de werkvloer zie je dit veel minder. Dat levert dus meer klachten op.'

Bekendheid

Van der Klein eindigt met de opmerking dat er juridisch gezien niets mis is met de wet. De belangrijkste belemmering is het gebrek aan bekendheid, vooral bij burgers met een beperking. 'Er zijn, afhankelijk van de definitie, een tot vierenhalf miljoen mensen met een beperking in Nederland. Het zou mooi zijn als al die mensen van deze wet afwisten. Laten we daar met z'n allen voor zorgen.'

De mening van...

Meer klagen helpt. Daarom riep staatssecretaris Bussemaker de aanwezigen op hun achterban over de Wgbh/cz te vertellen. VWS vroeg vier genodigden hun mening.

Monique Wijnen, journalist en ambassadeur Onbeperkt Nederland:

'Ik merk dat er nog veel koudwatervrees bestaat. Bij de mensen zelf, maar ook bij het bedrijfsleven en zelfs bij de overheid. Stap in elkaars wereld, en zie wat er daadwerkelijk nodig is! Mensen met een beperking zijn niet lastig, moeilijk of zielig.

Vaak zijn ze juist heel vaardig. Door hun beperking zijn ze communicatief sterk en creatief geworden, en kunnen ze goed prioriteiten stellen. Dat zijn kwaliteiten waar het bedrijfsleven veel aan heeft.'

Foto Ton Harland

Monique Wijnen van Onbeperkt Nederland 'Ik merk dat er nog veel koudwatervrees bestaat'

Suzanne Konijnendijk, Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG):

'De opmerking van de onderzoeker over de sites van belangenorganisaties vond ik terecht. Informatie over de Wgbh/cz ontbreekt vaak op hun homepage, terwijl juist zij meer bekendheid aan de wet kunnen geven. Bij de VNG zijn gelijke behandeling en inclusief beleid samen een thema. Het afgelopen jaar zagen we de belangstelling groeien. Zeker nu de Wgbh/cz is uitgebreid met wonen en straks met het primair en voortgezet onderwijs. Als VWS later dit jaar Praktijkspoor gaat opzetten, willen gemeenten daar natuurlijk graag bij betrokken zijn.'

Martijn da Costa, secretaris Taakgroep Handicap en Lokale Samenleving:

'Het beleid voor mensen met een handicap rust op drie sporen: de Wmo, Agenda 22, en de Wgbh/cz. Het verhaal van de Wgbh/cz moet inderdaad meer uitgedragen worden. Winstpunt is dat gemeenten er nu meer open voor staan. Dat is vooral een verdienste van de Wmo. Uit ervaring weet ik dat maatwerk belangrijk is, ook al lijkt het een enorme investering. Je bereikt meer met individuele

gesprekken, dan met een convenant waarbij in één keer dertig gemeenten betrokken zijn. Alleen al omdat de situatie per gemeente verschillend is.'

Dick Houtzager, juridisch beleidsadviseur Art. 1:

'Ik ben blij met het onderzoek. Want juist mensen met een beperking kunnen een zetje gebruiken. Dat het indienen van een klacht wel degelijk zin heeft bijvoorbeeld. We moeten ons realiseren dat mensen met een handicap vaak afkomstig zijn uit een zorgpositie. Dat begint nu te veranderen. Van zorgbehoevende worden ze mensen die recht hebben op participatie. Zelf moeten ze daar ook nog aan wennen. Het is onderdeel van een emancipatieproces.'